

Læringsledelse i dagtilbud Personalets udspil efter T1

Ole Henrik Hansen, lektor

Nationalt Center for Skoleforskning (dagtilbud og skole)

Aarhus Universitet

Når vi sammen med kommunerne og dagtilbuddene, ser dybt i de enkelte dagtilbuds data –

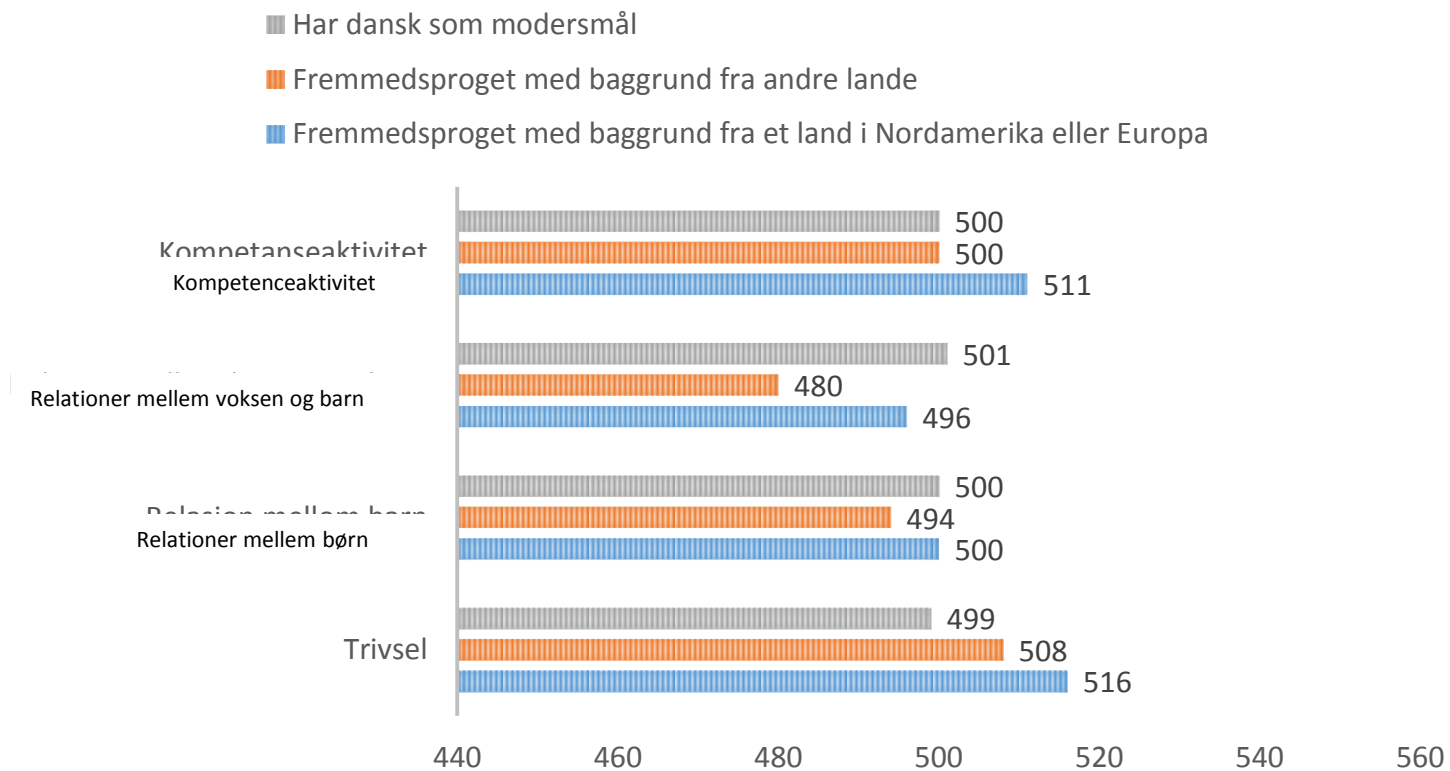
Ser vi fx udfordringer i relationsarbejdet

Personalet hæftede sig
ved

Jeg kan godt lide at være i børnehaven

Enig		Lidt enig		Lidt uenig		Uenig	
2773	86,74%	279	8,73%	67	2,10%	78	2,44%

Forskelle mellem kulturer

Betydningen af børnenes køn

- Piger trives signifikant bedre end drenge.
- Piger har signifikant bedre relationer til de voksne, end drenge.
- Piger har signifikant bedre oplevelse af kompetenceaktiviteter i børnehaven, end drenge.
- Piger har signifikant bedre bogstavgenkendelse, ordgenkendelse end drenge.
- Aktiviteterne i børnehaven appellerer mere til piger.
- Drenge får mere skæld ud.
- Pigerne vil i højere grad end drenge trøstes af de voksne.
- Drengene bliver oftere vrede på de voksne.
- Pigerne kan i højere grad end drenge lide de voksne.

Betydningen af kulturel baggrund

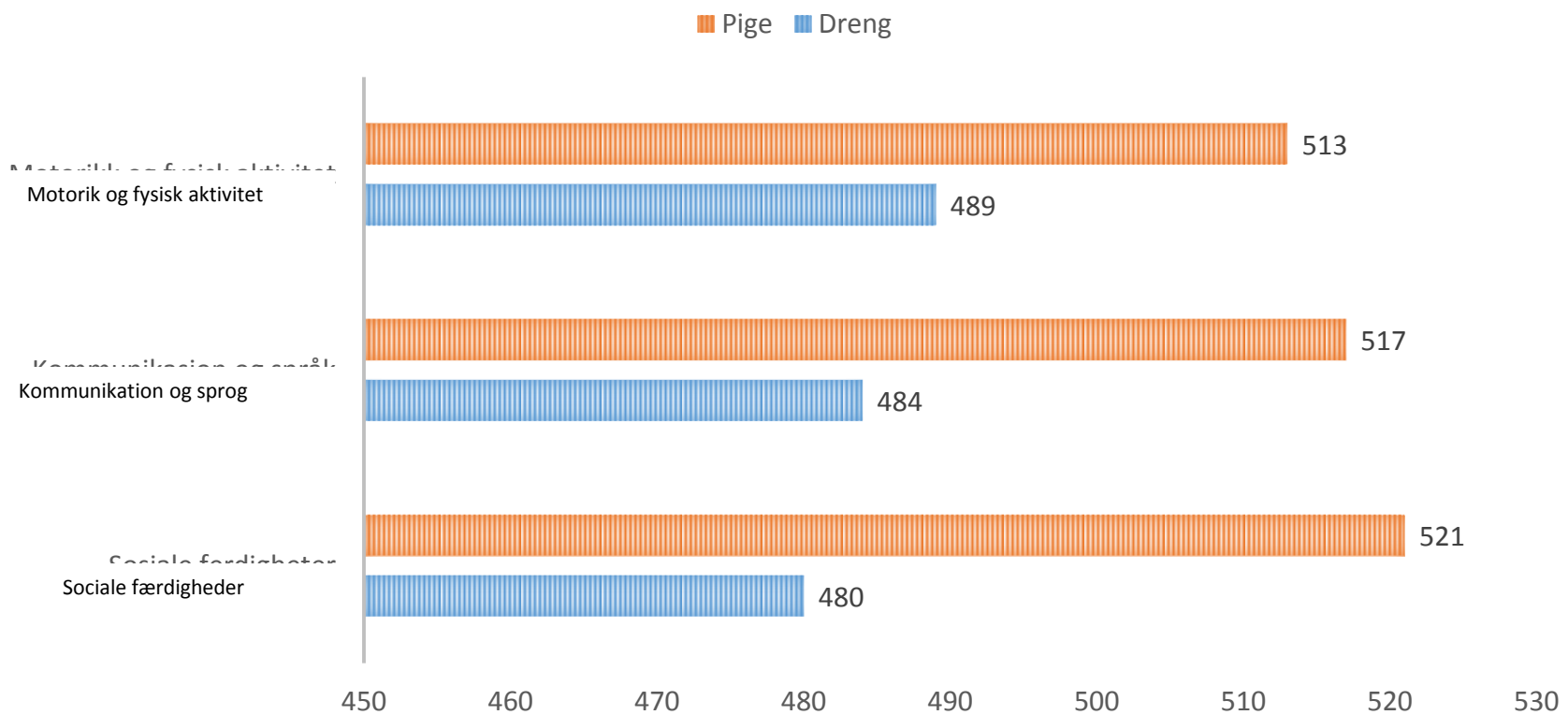
- Minoritetssproglige børn trives signifikant bedre end børn med dansktalende baggrund.
- Minoritetssproglige børn med ikke vestlig baggrund har signifikant ringere relationer til andre børn og til de voksne i børnehaven.
- Minoritetssproglige børn har signifikant bedre oplevelse af kompetenceaktiviteter.
- Minoritetssproglige børn fra ikke vestlige lande har signifikant lavere talgenkendelse, genkendelse af geometriske figurer og ordgenkendelse end børn, med dansk som modersmål.

Betydningen af forældres uddannelsesbaggrund

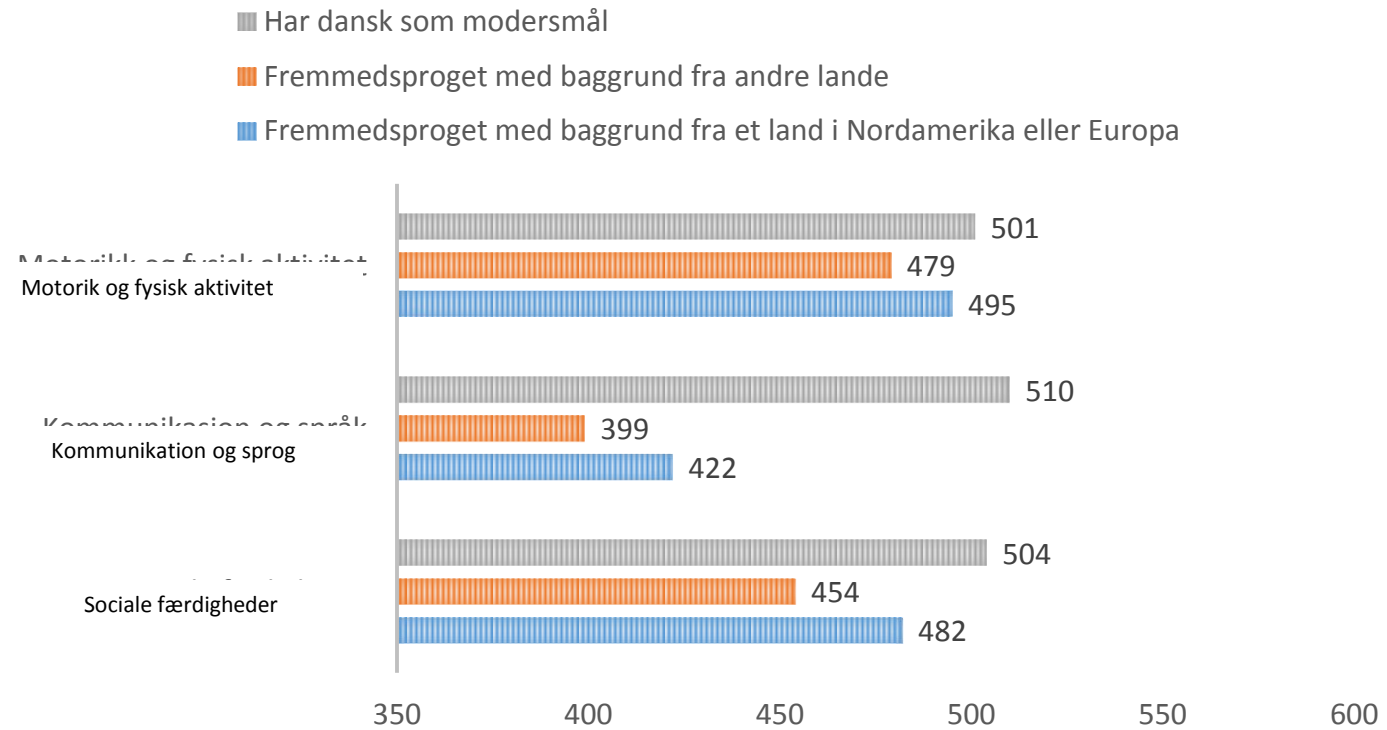
- Der er i forhold til relationer til de voksne en lille fordel at have forældre med en erhvervsuddannelse eller længere uddannelse.
- I forhold til genkendelse af bogstaver, tal, og geometriske figurer, er det en fordel med forældre med en uddannelse på gymnasialt niveau eller derover.

Kontaktpædagog-data

Forskelle mellem køn

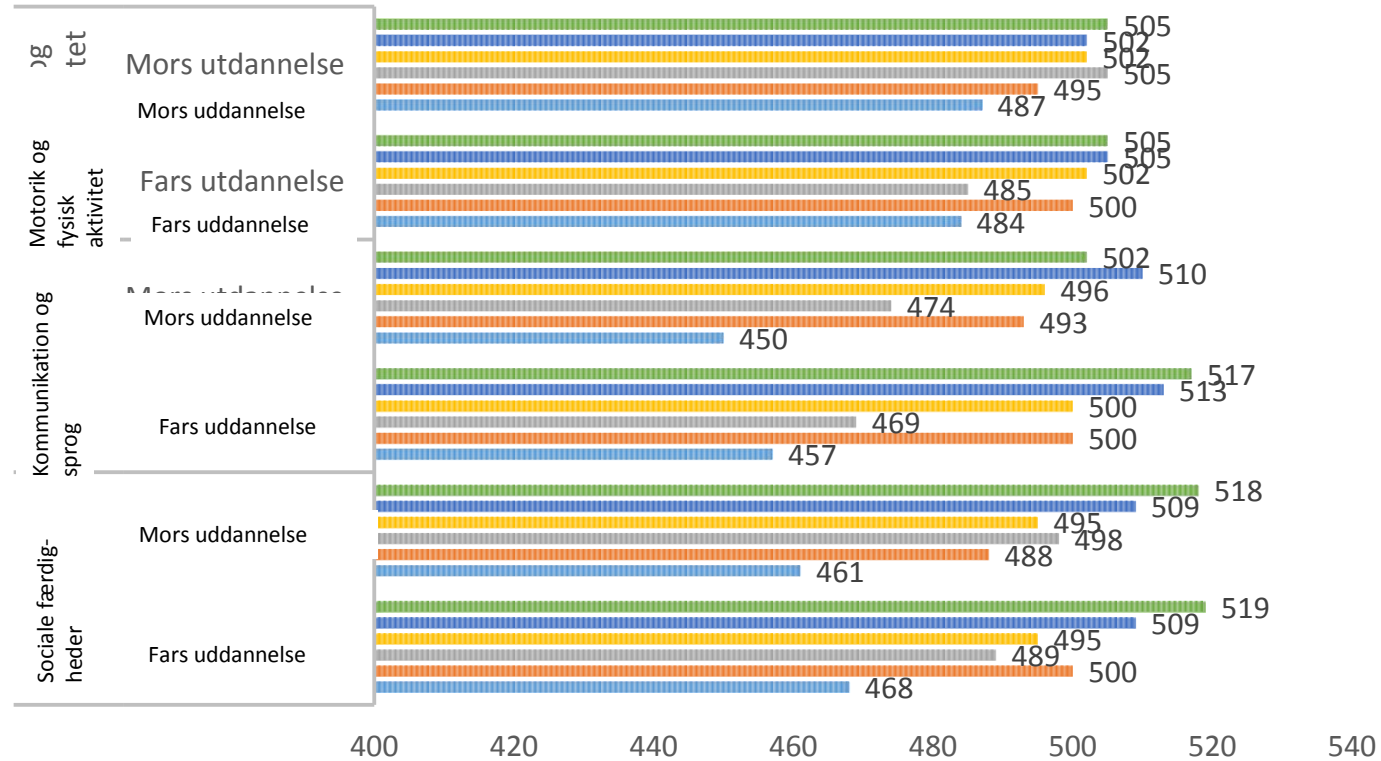

Forskelle mellem kulturer

Forskelle mellem forældres uddannelsesbaggrund

- Lang videregående uddannelse (uddannelse 5 år eller mere)
- Mellemlang videregående uddannelse (uddannelse mellem 3 og 4 års varighed)
- Kort videregående uddannelse (uddannelse under 3 års varighed)
- Gymnasial uddannelse
- Erhvervsuddannelse
- Grundskole

Betydningen af børnenes køn

- Pigerne scores signifikant over gennemsnittet (500),
- Drengene scores signifikant under gennemsnittet.
- Størst er forskellen i variabelen ”Sociale færdigheder”

Betydningen af kulturel baggrund

- Dansktalende børn ligger på gennemsnittet.
- Minoritetssproglige børn fra andre lande end vestlige, vurderes signifikant under gennemsnittet
- Ved kommunikation og sprog er der for minoritetssproglige børn tale om en meget stor, negativ afvigelse.

Betydningen af forældrenes uddannelse

- Børn af forældre med erhvervsuddannelse og forældre med kort videregående uddannelse udgør gennemsnittet
- Jo længere uddannelse forældrene har, des bedre vurderes børnene
- Jo kortere uddannelse forældrene har, des dårligere vurderes børnene

Konsekvensen synes at være

- At de undersøgte dagtilbud synes at understøtte en **systematisk videreførelse** af fx den etnisk bestemte sociale arv.
- De reproducerer så at sige kulturelle, biologiske og sociale uligheder i livsvilkår fra det omgivne samfund. (Disse processer kan ikke forklares med forskelle i socio-økonomiske vilkår for dagtilbuddenes børn).
- Det ser ud som om, at det er en fordel, at være et barn, der biologisk, etnisk, kulturelt og socialt ligner personalet, mens det tilsyneladende er sværere at skabe kvalitet omkring et barn der adskiller sig på disse punkter.

Personalets udspil om hvor vi skal tage fat

Læringsmiljø

- Gruppestørrelser
- Organisering
- Normering
- Personalets kompetencer
- Udstyr, fysisk miljø

Relationsmiljø

- Barn-voksen relationer
- Barn-barn-relationer
- Tilknytning, omsorg, trivsel
- Deltagelsesmuligheder
- Barneperspektiv

Barnesyn

- Hvordan ses barnet?
- FN's børnekonvention
 - Subjektgørende omsorg
 - Obejktgørende omsorg

Relationer

- Emotionel udvikling – bliver positivt forstærket når omsorgspersonen deler barnets følelser (Tomasello, 2015)
- Ca. 50% af relationerne mellem barn og pædagog er utrygge tilknytningsrelationer (Ahnert et al., 2006)
- Social læring – venskaber er dén vigtigste faktor (Hay et al., 2004)

Særligt om empati

Det relationelle grundlag baserer sig på vores evne som pædagoger til at indleve os i børns tanker og følelser og reagere hensigtsmæssigt på en passende måde.

Empatien er på den måde dobbeltstregen. Ser vi en person blive fx trist, er det fx ikke nok blot at kunne sætte sig ind i, at vedkommende må være bange og være utryg. Vi skal også reagere med en spontan trang til at hjælpe personen, hvis der skal være tale om en empatisk reaktion.

(Baron-Cohen 2011; Greene, 2015)

Hvad kræver det i en pædagogisk sammenhæng

- Empati kræver ifølge Baron-Cohen (2011) både en *genkendelse* af den andens tanker og følelser, altså at kunne mærke den andens følelser i sig selv, og en tilbøjelighed til at *reagere* på en passende måde.

Hvornår forsvinder empati

Når mennesker ikke er empatiske, har de en tendens til at behandle andre som objekter, og ikke subjektive størrelser med følelser og tanker som en selv (Hundeide, 2010).

Når det er tilfældet bliver det muligt at være ligegyldige overfor andre, eftersom det kun er ens egne behov og interesser der tæller, ikke de andres.

I sådanne tilfælde kan pædagogik miste sin positive betydning og ender som det modsatte (Baron-Cohen, 2011).

Særligt om empati

Man kan ende i den lave ende af empati-spektret, hvis der kan være tale om deltagelse i en kultur, hvor det er normalt at objektgøre børn.

Man behøver således ikke at være uempatisk for at facilitere en uempatisk praksis (Baron-Cohen, 2011).

Personalet ønsker således:

Forudsætningen er: Børn er børn, og pædagogiske udfordringer skal ikke gøres til problemer i børnene, så må det være dét rundt om børnene, det vil sige den pædagogiske iscenesættelse og den pædagogiske kontekst, som der kan arbejdes med.

Et læringsmiljø, hvor den professionelle voksne leder børnegruppens sociale liv og børnenes læring og synliggør læringsprocesserne. Der sikrer, at børnene kommer igennem de nødvendige lærings- og udviklingstrin i den rigtige rækkefølge.

Et læringsmiljø, præget af varme interaktioner, hvor den professionelle voksne *næres* ved samværet og det pædagogiske arbejde. Hvor hun bliver opfyldt af at opleve børn i trivsel og børn, der lærer og udvikler sig positivt. *Alle* børn. Hvor interaktionerne og de intersubjektive episoder mellem voksne og børn og børn/børn er præget af følelsen af nærvær, interesse, nysgerrighed – både ved det anderledes og det genkendelige.